RASISMIN JA VIHAPUHEEN VASTAINEN KUNNALLINEN TOIMENPIDEOHJELMA

Johdanto

Tämä asiakirja kokoaa yhteen keskeisimmät toimenpiteet, joilla Rovaniemen kaupunki edistää rasismin ja vihapuheen vastaista työtä toiminnassaan. Olemme koonneet yhteen rasismin ja vihapuheen vastaisia toimenpiteitä, joita on kuvattu kaupungin muissa strategisissa ja ohjelma-asiakirjoissa. Olemassa olevia toimenpiteitä on täydennetty tarvittavin osin. Asiakirjan tarkoituksena on helpottaa toimenpiteiden kokonaisuuden hahmottamista. Toimenpiteiden toteuma raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain hyvinvointiohjelman raportoinnin yhteydessä.

Keskeiset rasismin ja vihapuheen vastaiset toimenpiteet vuosille 2026-2029

Tähän on koottu keskeiset toimenpiteet, joilla Rovaniemen kaupunki ehkäisee rasismia ja vihapuhetta sekä edistää syrjimättömyyttä henkilöstön, luottamushenkilöiden ja asukkaiden kesken.

Toimenpiteet	**Aikataulu**	**Vastuutaho**	**Tarvittavat resurssit**
Tarjoamme koulutusta kaupungin henkilöstölle ja luottamushenkilöille monimuotoisuudesta, antirasismista, syrjimättömyydestä ja vihapuheen ehkäisemisestä.	2027–2029	Verkkokoulutukset: henkilöstö-hallinto; muu koulutus: kaikki toimialat oman toimialansa osalta	EOppivan koulutukset, yhteistyö eri koulutustahojen kanssa
Valtuusto ja toimielimet laativat työskentelyyn pelisäännöt, jotka tukevat turvallista, syrjimätöntä ja rakentavaa työskentelyä.	2026–2027	Toimielimet	Mahdolliset ulkopuoliset koulutukset/ työpajat
Emme hyväksy rasismia, vihapuhetta ja syrjintää ja puutumme kaikkiin esiin tulleisiin tapauksiin. Seuraamme vihapuhetta, häirintää ja rasismia koskevien ilmoitusten määrää ja reagoimme tarvittavin keinoin.	2026–2029	Luottamushenkilöt, johtajat, henkilöstö	Olemassa olevat kanavat henkilöstölle ja kuntalaisille
Osallistumme valtakunnallisen rasismin vastaisen viikon toteutukseen vuosittain	2027–2029	Nuoriso-, kulttuuri-, viestintä-, markkinointi- ja osallisuuspalvelut, International House Rovaniemi	Osana palvelualueiden toimintaa

Kasvun ja oppimisen palveluiden yhteiset toimenpiteet: • Rovaniemellä on varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen kiusaamiseen puuttumisen toimintamalli, joka täydentää yksiköiden omia keinoja konfliktien käsittelyyn. • Esi- ja perusopetuksessa on käytössä hyvinvoinnin vuosikello, joka huomioi rasismin vastaisen näkökulman. • Kasvun ja oppimisen palvelualueen yhteisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman perusteella tehdään yksikkökohtaiset tarkennukset.	2026-2029	Kasvun ja oppimisen palvelut	
Perusopetus: Opetussuunnitelman eri oppiaineiden sisältöjen lisäksi peruskoulujen hyvinvoinnin vuosikello huomioi rasismin vastaisen näkökulman osana laajempaa yhteisöllistä hyvinvointityötä, sosiaalisia taitoja ja kiusaamisen ehkäisyä. Kaikkien koulujen käytössä oleva opetusmateriaali tukee yhdenvertaisuuden ja lasten erilaisen taustan käsittelyä arjessa. Koulujen hyvinvointiryhmissä seurataan tilannetta säännöllisesti. Lisäksi rehtoreita on koulutettu tunnistamaan rasismiin ja radikalisoitumiseen liittyviä tunnuspiirteitä.	Vuosittain	Koulutuspalvelut	Sisältyy nykyisiin resursseihin
Varhaiskasvatus ja esiopetus: • Kieli- ja kulttuurikoordinaattori tukee henkilöstön osaamista 2026-2027 • Yksiköissä toimii RoiReimari-yhteyshenkilöitä, joiden avulla vahvistetaan henkilöstön osaamista kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen monimuotoisuuden kohtaamisessa. • Kaikissa yksiköissä käytetään Pisarapuuttumisen mallia positiivisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä kiusaamiseen ja toista loukkaavaan käyttäytymiseen puuttumiseen. Pieniin loukkaaviin tekoihin puututaan yhdenmukaisesti ja systemaattisesti jo ennen kuin ne kehittyvät vakavammaksi häirinnäksi tai kiusaamiseksi.	2026-2029	Varhaiskasvatus	

• Lasten kanssa laaditaan yhteisiä sääntöjä ja toimintatapoja, harjoitellaan äänestämistä ja käsitellään lapsen oikeuksia. Näin vahvistetaan demokraattiseen ja toisia kunnioittavaan yhteisöön kasvamista.			

Muissa kaupungin ohjelmissa ja asiakirjoissa olevia toimenpiteitä kootusti

Toimenpiteet	**Toteutuksen aikataulu**	**Vastuutaho**
Luomme mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman elin- ja asuinympäristön kehittämiseen henkilöille, jotka eivät puhu suomea. Mittari: Englanninkielisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien määrä 4/vuosi	2026–2029	Osallisuuspalvelut International House Rovaniemi Kulttuuripalvelut
Parannamme englanninkielisen viestinnän saavutettavuutta. Mittarit: Kotoutumisen näkökulmasta oleellinen sisältö löytyy englanninkielisiltä verkkosivuilta. Englanniksi julkaistujen uutisten määrä verkkosivuilla vuosittain (20 % enemmän kuin edellisenä vuonna). International Rovaniemi -kanavien tavoittavuuden kasvu vuositasolla (20 % enemmän kuin edellisenä vuonna)	2026–2029	International House Rovaniemi Viestintä-, markkinointi- ja osallisuuspalvelut Hyvinvoinnin toimiala
Edistämme perheiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestämällä monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta huomioivia kohtaamispaikkoja alle kouluikäisten lasten perheille. Mittari: Kohtaamispaikkatoimintaan osallistumisten määrä	2026–2029	Hyvinvoinnin toimiala Sivistyksen toimiala Kohtaamispaikkatoimijoiden verkosto
	2026–2029	Varhaiskasvatus

Ehkäisemme kiusaamista ja toista loukkaavaa käytöstä Pisarapuuttumisen mallin vakiinnuttamisella. Mittari: Kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on käytössä Pisarapuuttumisen malli		
Kaupungissa on käytössä kiusaamiseen ja väkivallan ehkäisyyn kehitetty Puuttumisen- malli nuorten huolta herättävään käytökseen. Mallia kehitetään yhteistyössä moniammatillisen tiimin kanssa. Mittari: Kiusaamisen vastainen toimintamalli on käytössä peruskouluissa. 4.-5. lk, 8.-9. lk, lukio ja ammatillinen koulutus: Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (summaindikaattori) Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summaindikaattori)	2026–2029	Nuorisopalvelut Koulutuspalvelut

International House-kokonaisuuden vakiinnuttaminen Mittarit: Vieraskielisille on tarjolla matalan kynnyksen neuvontaa asettautumiseen ja työllistymiseen useana päivänä viikossa Palveluverkosto toimii säännöllisesti tietoa vaihtaen ja yhteistyössä asiakasta palvellen / tapaamisten määrä Palvelusta kerätään jatkuvasti palautetta ja siinä hyödynnetään asiakkaiden kokemuksia palvelusta kehittämiseen (asiakasosallisuus)	2026–2029	Työllisyys- ja kotoutumispalvelut
Kaupungilla on käytössä “Ollaan ihmisiksi” - ohjeet epäasiallisen kohtelun ja häirinnän ehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi Rovaniemen kaupungin työpaikoilla	Jatkuvaa toimintaa	Henkilöstöpalvelut